

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Praeeminentiis & Praecedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXXVII. Majoricen. Synodus. An & quando Regulares exempti, eorumque Abbates, & Superiores teneantur accedere ad Synodum diœcesanum, & ad ejusdem Synodus observantiam, ita ad id per Episcopum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

legium, ex iis, quæ etiam contra milites Hierosolymitanos habentur superius deducta in *Messanen. disc. 29.* & alibi; Undè Regularibus audientibus concessionibus, siue prædicantibus, aliaque gerentibus, concernentia administrationem Sacramentorum, vel curam animarum, prorsus vanum esset asserere, quod huiusmodi delicti cognitio, privativè ad ipsum Ordinarium Diocesenum, spectare deberet ad Tribunal Nuntiaturæ, idemque in omnibus aliis casibus collectis per *Barbos. de Episcopo alleg. 105.* & alibi hoc eod. titul. pluries, Præsertim verò ubi agitur de parvis Couventibus non habentibus numerum præfinitum in Constitutionibus *Urbani VIII.* & *Innocentii X.* per quas Religiosi subijciuntur in omnibus locorum Ordinariis, cum similibus, in quibus tanquam in casibus specialibus dicta generalis & privativa delegatio non intrat, locum habens solum in causis indifferentibus, vel privativè ad ipsos Superiores Regulares, quoties sunt extrà Claustra, vel etiam privativè ad Ordinarios, circa illam subsidiariam seu supplementivam jurisdictionem & competentiam, quæ aliàs ob negligentiam Superiorum de jure competeret; Undè propterea Sac. Congregatio nullam de se super habebat difficultatem; prout idemmet Nuntius ut supra hanc veritatem agnovit, Et cum hac distinctione credebam ita utramque jurisdictionem præservatam remanere.

MAJORICEN. SYNODVS

PRO

EPISCOPO

Discursus pro veritate.

An & quando Regulares exempti, eorumque Abbates & Superiores teneantur accedere ad Synodum Diocesenum, & ad eisdem Synodus observantiam, ita ut ad id per Episcopum cogi valeant.

SUMMARYM.

- 1 *Causa controversa.*
- 2 *Prælati Regulares habentes curam animarum intervenire debent in Synodo.*
- 3 *Declaratur, & quando debeat solum intervenire ille Vicarius, qui deputatus est ad curam exercendam.*
- 4 *Ubi non concurrat dicta ratio curæ animarum, non tenentur.*
- 5 *Declaratur ubi agitur de Regularibus Religionis universalis, secus ubi de monasterio singulari non communicante.*
- 6 *Tenentur accedere consuetudine, sed an hæc debeat esse quadragenaria, vel sufficiat decennalis, distinguitur.*
- 7 *Favorabilis est consuetudo, per quam fit reversio ad jus commue.*
- 8 *Non est admittenda probatio per testes, ubi habetur per scripturas.*
- 9 *De probatione interveniens in Synodo per testes.*
- 10 *Quomodo probatio concludere debet.*
- 11 *Quando testes debent allegare causam scientiæ.*

Enuentibus Abbatibus aliisque Prælatibus Regularibus *Maioricen.* intervenire in Synodo Diocesana, ut de præterito intervenisse supponebatur, Episcopus seu ejus Agentes in Curia, consilium pro veritate petierunt, An jus competere eos cogendi, & quæ probationes ad hunc effectum parandæ essent, quatenus judiciale experimentum in Sac. Congregatione Episcoporum & Regularium, vel in alio Tribunali assumendum esse determinaretur.

Distinguendo autem quæsitum in tres inspectiones, Primam scilicet in puncto juris, seu in abstracto; Alteram facti, quæ scilicet consuetudo vel præscriptio requiratur in iis casibus in quibus juris dispositio non assistat; Et tertiam super modo probandi dictam consuetudinem, an fieri possit per testes, ut ex parte dict. Agentium desiderabatur, vel fieri deberet per scripturas.

Quatenus pertinet ad primam Respondi, distinguendum esse inter Abbates, alioque Prælatos Ecclesiarum Regularium, quibus cura animarum imminet, & eos, in quibus talis circumstantia non concurrat, Primo casu subdistinguedum esse, an cura principaliter imminet ipsi Ecclesiæ principali, ejusque Abbati seu Prælato, vel potius accessoriè & per viam unionis, quia nempe aliqua Ecclesia Parochialis accessoriè unita sit Monasterio, seu quod cura imminet Ecclesiæ alicujus grantiæ seu membri, & de mensa Monasterii.

Ubi enim cura imminet ipsis Prælatibus, quia ipsæ Ecclesiæ Principales sint Parochiales, Tunc licet in huiusmodi Parochialitatibus annexis alicui dignitati non intret dispositio Sac. Concil. Trident. super provisione per concursum, nedum quia cura stare dicitur accessoriè, sed etiam quia agitur de beneficiis regularibus, de sui natura manualibus, & obedientiariis, non conferendis in titulum perpetuum; Nihilominus cum tunc considerentur tanquam Parochi, congruum est, ut in Synodo interveniat, ut representare valeant ea, quæ pro sibi commissarum animarum salute cedant expedire, Vel ut ita addiscant, quomodo in eandem animarum cura & Sacramentorum administratione debeant se gerere, ut communiter admittunt, cæteris allegatis *Massobr. de Synodo cap. 3. dubit. 2. Pac. Jordan. de re benef. titul. de Synodo num. 67. Gavant. in praxi compend. Synodi par. prima cap. 29. num. . . . Barbos. de Episcopo alleg. 74. num. 25. & alleg. 93. num. 5. & in collectan. ad Concilium sess. 24. de Reformat. cap. 2. Fagnan. in cap. quod super his de major. & obed. num. 1. & seq. & cæteri de materia agentes.*

Ubi verò cura non imminet ipsis Prælatibus, seu in eorum Ecclesiis principalibus, sed in Ecclesiis unitis, & de mensa, ut supra, Tunc quamvis mox allegati non descendant ad hos terminos, probabilis dicebam, quoad ipsos Prælatos negativè respondendum videri, cum cesset ratio, ob quam eis injungitur onus, ad quod aliàs de jure non tenentur, & Regula est, ut Regulares quibus animarum cura non incumbit, non teneantur ex collect. per *Barbos. de Episcopo dict. alleg. 93. num. 7.* Solumque tali casu præteriti posse credebam interventum illius Vicarii, seu Prælati localis, grantiæ seu membri. cuius Ecclesiæ cura imminet, Atque ita de facto servari videmus, etiam quoad superioritatem Ordinariorum loci quoad ea, quæ concernunt curam & administrationem Sacramentorum, quoniam non est

est cum Ecclesia principali, minusque cum ejus Prælo, sed cum ea Ecclesia, in qua dictum exercitium habetur, & cum Vicario seu Superiore ibi deputato; Potissimè quia sæpius contingit, Monasterium seu Ecclesiam principalem esse in diversa Diœcesi seu territorio, ab eo in quo est talis grancia seu membrum, ut observat *Fagnan. ubi supran. 7.* quod scilicet accedere tenetur solum ille Vicarius, qui exercet curam.

Cessante autem dicta circumstantia curæ animarum, Regula est negativa pro Regularibus, quoties tamen agitur de illis, qui sunt de Religione habente communicationem in universum, vel per totum Orbem, vel saltem per aliquam Regionem seu Provinciam & per speciem Universitatis habentis Generalem, Prövinciales & Visitatores, aliosque Superiores, ita ut intrent sine dubio privilegia exemptiva, vel directè, vel per communicationem omnibus Religionibus competentia; Cùm enim hujusmodi Prælati eòrumque subditi Regulares ab Episcopi jurisdictione ac lege Diœcesana exempti sint, & successivè ab observantia Constitutionum Synodaliùm, nulla urget ratio, ob quam ad Synodus celebratioem convocari debeant, ut post *Abb. Felin. & alios Canonistas in cap. quod super de majoritate & obedientia*, ac alios habetur apud *Barbos. Massobr. Jordan. & alios supra allegatos, Fagnan. in dicto. quod super*, & docet in concussa observantia generalis, quatenus aliqua particularis consuetudo non obstet.

Verùm si agatur de Monasterio quod non communicet cum universa Religione, & non subjacet Generali, aliisque Superioribus, Tunc cessante particulari privilegio exemptivo, regula assistere videtur Episcopo ex deductis per *Barbos. dicta alleg. 93. num. 8. & in collectan. ad Concil. dicta sess. 24. de reformat. c. 2. Fagnan. ubi supra num. 5.* cum aliis supra in *Coloniens. Monasterii S. Cornelii discurs. 28.* quamvis hoc in præseuti examinare opus non fuerit, cùm nullum adesset Monasterium hujusmodi qualitatis,

Quòverò ad alteram inspectionem, super contraria scilicet consuetudine, omnes supra allegati concordant, eam legitime inductam attendendam, seu servandam esse; Difficultas verò est in tempore, an scilicet sufficiat decennalis, vel requiratur quadragenaria; Aliqui enim præsertim *Jordan.* credunt sufficere decennalem, quasi quod non sit contra sed præter jus, Alii verò, ut præsertim *Massobr.* distinguunt, Quod aut agitur de Abbatibus, aliisque Prælatibus habentibus sub se populum & Ecclesias vel sæculares, vel etiam Regulares, in quibus cura exercentur, accessoriè tamen & subjèctivè, ita ut in puncto juris ipsi dicendi non sint curati, neque ad Synodum accedere teneantur ut supra, potius ex magis communi & recepta opinione ita distinguente, quam ex directo jure, Et tunc sufficiat decennalis ut potè potius interpretativa quam præscriptiva, seu in re, magis præter, quam contra jus; Aut dicta circumstantia omninò cessat, & tunc quia videtur consuetudo de directo contra jus seu contra privilegia, requisita videatur quadragenaria.

Mihi placebat hæc distinctio, ut potè rationalis, Dicebam tamen, eam non videri ita restringendam esse ad solum casum, in quo adfit populi subjectio, & imminet cura animarum, sed distinguendum quoque esse inter eas Religiones, quæ vitæ contemplativæ tantum incumbentes, se abstinere

Card. de Luc. de jurisd. & foro comp.

ab audiendis confessionibus, aliisque Sacramentis populo ministrandis, & eas, quæ vitæ activæ principaliter incumbunt, cum prædicationibus & confessionibus, aliorumque Sacramentorum & divinorum administratione.

Isto enim secundo casu, observantia non videtur à juris dispositione exorbitans, sed potius appropinquans & conformis, ut scilicet ita dicti Regulares instruantur, quomodo in concionibus habentibus, confessionibus audiendis, aliisque Sacramentis, & divinis ministrandis debeant se gerere, unde ratio per antiquos Canones seu Canonistas ponderata, in hujusmodi Religionibus cessare videtur, cùm ea principaliter in eo consistat, quia Monachi antiquitus vitæ contemplativæ solum incumbentes ab hujusmodi exercitiis abstinerebant; Secus autem hodie quod excepto tempore Paschali, in quo ex præcepto ad Parochiam accedere debent pro Sacramento Eucharistiæ, magis à Regularibus quam à Clericis sæcularibus Sacramenta aliaque Divina ministrantur, Undè potius congrua, ac juris intentioni adaptata videtur dicta consuetudo, quod ad Synodum accedant saltem Superiores & Prælati, qui alios sibi subditos dicta munia exercentes instruere valeant, Potissimè quia stante antiqua nativa jurisdictione generali Ordinarii loci in Regulares, benigna potius & favorabilis censetur ea consuetudo, per quam fiat reversio ad jus commune, ut *sub titulo de successione* ad interpretationem statutorum excludentium feminas, & cognatos, ac alibi frequenter habetur de hac vera & recepta propositione.

Demùm quoad tertiam inspectionem, super modo probandi consuetudinem prædictam, habebam difficultatem, an id fieri posset solum per testes, ad quos dicti agentes se restringebant, quoniam cum acta Synodalia redigi soleant in scripturam, & in Archivio Episcopali conservari, ex quibus certificari potest interventus affirmativus vel negativus, videbatur intrare propositio, quam frequentem habemus in materia remissoria, illam scilicet dandam non esse ad probandum per testes id quod redigi solet in scripturam, & per eam incontinenti justificari potest *Cavalier. decis. 87. Buratt. & add. decis. 180. decis. 252. num. 1. par. 7. recent. & frequenter.*

Verùm difficultas cessare videbatur ob duas speciales decisiones, in *Ampurien. seu Civitaten. convocationis Synodi coram Meliò decis. 103. & 191. par. 9. recent.* in quibus datum fuit mandatum de manutenendo Episcopo in quasi possessione vocandi ad Synodum quoddam Capitulum, quod aliàs de jure prætendebat se non teneri ob diversitatem Diœcesis juxta casum de quo in dicta *Ampurien. hoc eodem lib. sub titulo de præsententis, disc. 7.* nam cum sola depositione testium deponentium de dicti Capituli interventu in Synodo processum fuit, Quod tamen non omninò satisfaciebat, ob nimiam inverisimilitudinem, quod nulla acta synodalia in Archivio haberentur, nisi aliquis casus circa Archivium & scripturas justificaretur.

Et nihilominus dicebam, hujusmodi probationem facilem esse in possessorio, satis verò difficilem in lictorio ad bene concludendum, cùm dubitari posset, An hujusmodi interventus fuisset facultativus, sive etia consultivus & benevolus, quod scilicet dicti Prælati Regulares ab Episcopo, vel pro consilio, vel pro decore invitati essent, nisi concludere.

cluderetur de frequentia actuum per tempus notabile & continuatum aliisque circumstantiis, ex quibus iste facultativus & benevolus titulus excluderetur, juxta ea quæ habentur in *alia Maioricensis celebrationis Missarum* 28. Junii 1652. *Bichio decif.* 280. part. 11. & in eadem 24. Januarii 1653. *coram eodem*; Potissimè quia supponebatur quod in ea Diocesi totius Insulæ seu Regni complexiva, Conventus seu Comiticia generalia haberi solent per totum Clerum, tam sæcularem, quam regularem, super concernentibus utriusque Cleri commune interesse pro defensione Ecclesiasticæ immunitatis adversus onera laicalia, ac super aliis, quæ commune interesse concernunt, Atque hoc mihi inferebat non levem difficultatem, quod scilicet occasione convocandi Clerum sæcularem ad Synodum, eodem tempore per diversum actum dictus Conventus seu Congregatio utriusque Cleri habita fuerit, undè propterea interventus prædictus remaneret æquivocus, ac stante defectu scripturæ, satis difficilis probationis per testes, quos non sufficeret deponere per solum sensum corporis de visu, sed oporteret etiam deponere cum iudicio intellectus, quo casu etiam non interrogati tenentur assignare certas & concludentes scientiæ causas seu rationes, quod scilicet interventus fuerit coactivus seu subiectivus pro Synodo, non pro aliis actibus.

I Hæc enim est differentia inter testes deponentes super rebus consistentibus in solo sensu corporis, & consistentibus in iudicio intellectus, quod primo casu etiam nulla assignata ratione probant, in secundo autem quamvis non interrogati tenentur certam & bene concludentem scientiæ causam assignare, aliàs nihil probant, *Farinae. de test. quest.* 70. num. 1. & *seqq. Mantie. decif.* 199. nu. 1. *Gregor. decif.* 17. num. 2. *Coccin. decif.* 259. num. 5. & alii passim, quia est receptissima distinctio, incertus autem est causæ eventus vel status.

FERETRANA CATHEDRATICI

PRO
EPISCOPO,

CUM
PAROCHO S. JOANNIS
DE ANTIQVO.

*Casus disputatus coram Vicario Lateranensi
& in possessorio resolutus
pro Episcopo.*

De jurisdictione & respectivè exemptione Capituli Lateranensis, & Ecclesiarum in solo Lateranensi existentium, & quam jurisdictionem in eis habeat loci Ordinarius, præsertim circa concernentia curam animarum.

S U M M A R I U M.

- 1 *Fædæ series.*
- 2 *De Cathedrali seu Synodali debito Episcopo.*
- 3 *Habens pro se regulam habet, intentionem fundatam, donec probetur limitatio.*
- 4 *In jurisdictionibus sola juris assistentia sufficit,*

5 *De exemptione Ecclesiarum & Hospitalium existentium in solo Lateranensi.*

6 *Non procedit in concernentibus curam animarum, & parochialitatem, & de ratione.*

D I S C. XXXVIII.

SUM Parochus Ecclesiæ S. Joannis de Antiquo Feretranae Diocesis, ex eo quod ista Ecclesia sita esset in solo Basilicæ Lateranensis ob exemptionem per Apostolicas Constitutiones præsertim *Bonifacii VIII. & Sixti V.* hujusmodi Ecclesiis concessam ab Ordinarium jurisdictione, prætenderet, se non teneri ad solvendum Episcopo Cathedraliticum per Parochos solvi consuetum, proindeque obtinisset pro observantia privilegiorum inhibitionem ab eisdem Basilicæ Archiepiscopo, seu Vicario; Hinc proinde occasione petendi dictæ inhibitionis moderationem, jam in solo possessorio obtentam, de dictorum privilegiorum relevantia in proposito etiam in bono jure disputatum fuit.

Dicebam igitur scribens pro Episcopo, quod cum in facto non dubitaretur de hujusmodi Ecclesiæ situatione intrâ fines suæ Diocesis, fundata erat ejus intentio in exactione Cathedralitici ab omnibus suarum Ecclesiarum, præsertim parochialium Rectoribus *ad vext. in c. inter cætera* 10. q. 3. *cum concord. per Gratian. discept.* 620. n. 1. *Barbos. de Episcopo, alleg.* 86. n. 20. *cum seqq. & Fagnan. in c. conquirente de off. ordin. ex nu. 44. & in c. venerabilis num. 16. de cens.*

Ideoque habens pro se regulam, dicitur habere intentionem fundatam, eamque allegare sufficit ad victoriam, donec per allegantem limitationem illa probetur in dubio non præsumenda, *Barbos. axiom.* 197. *Mantie. decif.* 251. num. 4. præsertim verò in jurisdictionibus, in quibus speciale est solam juris assistentiam sufficere, donec illa tollatur vel per privilegium clarum in continenti probatum, vel per rem iudicatam canonizatam per tres conformes ex deductis *suprà in Tolosana discurs.* 1. & in aliis frequenter.

Nedum autem aliqua dictæ exemptionis justificatio dabatur, sed illa erat omninò improbabilis ex eorundem privilegiorum seu Constitutionum Apostolicarum inspectione, etiam si in facto tanquam certa supponeretur ipsius Ecclesiæ situatio in solo Lateranensi, de qua justificatione habetur *infra in Beneventana Ecclesiæ disc. sequenti.* Quamvis enim ex plurium Pontificum indultis ultimo loco confirmatis per *Bonifacium IX. Ecclesiæ Hospitalia, Oratoria, & alia loca quæcumque sita in solo Lateranensi omnimodam exemptionem habeant ab Ordinarium jurisdictione & superioritate, ac privativè subiaceant jurisdictioni Archiepiscopi eisdem Basilicæ, cum facultate etiam competente Capitulo & respectivè Archiepiscopo conferendi earundem Ecclesiarum Rectorias & Beneficia, ex iis, quæ habentur in *Monis alti decif.* 366. part. 9. rec. & in *Surrentina sub ut. de Paroch.**

Nihilominus *Pius IV.* omnia hujusmodi indulta revocavit, Reintegrata verò fuerunt per *Constitutionem* 19. *Sixti V.* per quam dicta exemptio expressè moderatur in concernentibus curam animarum & Parochialitatem, ut particulariter actum habetur in dicta *Surrentina* ubi de puncto, an Parochialis, quæ prætenditur sita in hoc solo Lateranensi conferenda sit nec nè per concursum ad formam Concilii Trid. Cum